ب ئستیش کورد بردبازن!
ژیڤان بکر …

کتبی (ئر کورد بوون برددباز؟!)ی “برت گیبسن”، ل بنچدا وک کرستی ئکادیمی پشکش کراو و بوانامی دکترای پ دسگیر بوو. ئم تژینوی ل لاین “شفیقی حاجی خدر” کراوت کوردی، تی هوای ژیان ئرکی ل چاپدانی کتبکی ل ئست گرتوو. پش من، چندان خوندنو و هسنگاندن ل لاین نووسرانو ب ئم کتب کراو، هر نووسرکیش ب پی پاشخانی بنماکانی فیکری و معریفی خی ل کتبک دواو، ئز دمو ل باری زوانوانیی بچوونی خمی لسر بنووسم، جگ لوی پسپیکم ل زوان و ئددبدای، سرداوکی ورگانیشم ل دست، مژووی کن و نوی “کورد”م خوندووتو و ب گشتیش ئاگام ل مژووی مرڤ و جیهان.

مبستم زتر قس لباری زوانی ورگانی کتبکو بکم، کورد گوتن: “دوو شووتی هناگیر ب دست!” واتا لاین مژووییکی لب کسانی شارزا بج دهم، چندی است و چندی هی. تن بکورتی چند دک تگیشتنی خم ب مژووی نوی کورد و ئستی ژگاری کورد دنووسم. ئگر باسی ئو بکین بچی کورد برددباز، وامکی ب پی تگیشتنی من دبت ئم: کوردانی باشوور، “پش هموو شت” ئو هموو نگ ناه بگات هیچ ئامانجک، مبستم نگکانی حیزب و ئایدلجیاکانی تر، چونکی دبن هی پرتوازیی و نبوونی متمان، نبوونی متمانیش هکاری ئوی یکگرتوو نبن، ناچار ل ترسی زبری یکدی، پشت ب نیار و دژمنی خیان دبستن. ژبرهند هردم یکدی ب ناپاک و جاشی ئران و تورکیا و عاربستان دناسنن. تا متمان و یکگرتوویی نگتو ناو هموو پارچکان، کورد هر برددباز، بگومان ب پلان و برنام ئاراست دکر و ناحستو، هموو هوک ب یکخستنی بیری نتوییمان، هوکی نزک…

ل ووی زمانوانییو، زانستی لکسکلجی گویشی وشکانمان لب وون دکاتو. ل ناونیشانی کتبکدا (ئر کورد بوون برددباز؟!) وشی “برددباز” جی سرنج، ل ووی وشسازییو: پیڤکی لکدراو، ل واچکانی (برد++باز)دا چ بوو، واتا ل

(ناو+ناوبەند/بەستەر+ڕەگی کار) پێک هاتووە. لە ڕووی واتاسازییەوە: ڕستەکە پڕاگماتیکە، پەیڤی "بەردەباز" بە واتای ئەو بەردانە دێت، کە بە پێیەوە لە ڕۆخی زێ یان ڕووبارەکاندا، دەنێ بە کار هێنان، بەڵام ئەوە واتا فەرهەنگییەکەیە، واتا پڕاگماتیکییەکەی چەندان واتا هەڵدەگرێت، لەوانە: دەپرسێ کورد بۆچی بەرژەوەندی خۆیان نازانن؟ بۆچی بە کار دەهێنرێن؟ بۆچی ناگەنە کیان و دەوڵەت؟ بۆچی ژێردەستەن؟ بۆچی داردەستن؟ بۆچی پردی خۆشگوزەرانین بۆ بیانی و بۆ خۆشتان هیچ؟ چەندان پرسی تر!

بە شێوەیەکی گشتی، زوانی وەرگێڕانەکەی زوانێکی زانستی و چڕە، ئەو زوانەی وەرگێڕ لە وەرگێڕانەکانی دیکەیدا بە کاری هێناون، ئەو زوانە ئەدەبییە نییە. ئەوەیش دەگەڕێتەوە بۆ زانستیی بوونی بابەتەکە، واتا ڕۆمانێک نییە تا بە دڵی خۆی بتوانێ بە فرەوانی ئیشی تێدا بکات، سنووری بابەتەکە وا دەخوازێ بە زوانێکی زانستی و چڕ کاری تێدا بکرێت. ئاخەر وەرگێڕانی زانستییش خۆی لە ئەوانی دیکە سەختترە، هەندێ مەودا بۆ وەرگێڕ ناهێڵێتەوە تا بتوانێ بە دڵی خۆی شاقاو لەناو کووچە و کۆڵانەکانی دەقی زوانی یەکەم باوێت، زۆر جار وەرگێڕی بێحەوسەڵە دەست لە دەقەکە هەڵدەگرێ، ئاخەر کۆتوبەندی زوان و سپاردەی زانستی بێزاری دەکەن. بێگومان ئەو بۆچوونەیان وەرگێڕی ئەم کتێبە ناگرێتەوە، چونکی خوێندنەوەی کتێبەکە حەوسەڵەی دەوێ، ئێجا بەدیار پاچەڤەی ئەو هەموو لاپەڕەوە دانیشیت!
لەبارەی ڕێنووسی کتێبەکەوە، چونکە زۆرینەمان پەیڕەوی ڕێنووسی ئەکادیمیای کوردی ناکەین، کە دەتوانین تا ڕادەیەک بڵێین: ڕێنووسی ئەکادیمیای کوردی بە پاڵپشتی نامیلکە و بۆچوونەکانی پێش خۆی، توانیویەتی خۆی مینای نیچمە ستانداردێک پیشان بدات. بۆیە ڕێنووسی هەر کتێبێک لە کوردستان یان دەرەوەی کوردستاندا چاپ بکرێت، بایی ئەوە هەڵەی تێ دەکەوێت، ڕەنگە بۆچوونی تایبەتیی نووسەر بێ یان ڕاهاتنی نووسەر و دەزگە بێت. کتێبی بەردەبازیش هەندێ هەڵەی ڕێنووسی تێدایە، دەکرێ لە چاپەکانی ئاییندەدا چاک بکرێنەوە. بۆ نموونە لە ناوەرۆکی کتێبەکەدا، چەندان جار نێوی (نووری ئەلسەعید) نووسراوە، بە پێی ڕێنووسی کوردی، لە ڕێنووسی زوانەکانی دیکەی دنیایشدا ڕوونە، هەموو وشەیەکی بیانی گەرەکە بخرێتە سەر ڕێنووسی ئەو زوانەی، کە دەیهێنێتە ناوی، بۆیە ئەم ئەلیف و لامەی پەیڤی "ئەلسەعید" زیادە و لە زوانی کوردیدا نە دەنووسرێ، نە دەخوێنرێتەوە، دروستەکەی "نووری سەعید"ە. لە هەندێ شوێنی دیکەیش لە بابەتی کرداردا هەردوو بەشی وشەکانی پێکەوە

لکاندووە و نووسیوە، بێگومان پێویستە لێک جیا بکرێنەوە. وردە بابەتی دیکەی ڕێنووس هەن، پێویست ناکات هەندە درێژەی بدەمێ.
هاوکات دەیان وشەی جوان و لەجێی خۆیدا بە کار هێناون، کە ئەم پەیڤانە وەرگێڕانەکەیان شیرینتر و ڕەوانتر کردووون، هەر کەسێک سەلیقەی زوانەوانی هەبێت، یەکسەر دەزانێ وەرگێڕی ئەم شاکارە دانسقەیە، چەند بە بابەتەیلی مێژوویی و دیرۆکی هەن، بە زوانەکی پاراو و ڕەوان وەری گێڕاون، هەندە ڕستەی جوانم خوێندنەوە، پێی شاگەشکە بووم. بەڵام لەگەڵ گێڕانەوە و خوێندنەوەی ئەم مێژووە تاڵوتفتەی کورد، نیگەران بووم، لە هەندێ شوێندا گریانم دەهات. لە بەرەبەیانی مێژوودا کورد ناپاکی تێدایە و ناپاکیی لێ دەکرێت، ئەوەی جێی سەرنجی من بوو، پرسیارێک بوو، کە بۆچی تا ئێستە ناپاکانی کورد (خیانەتکاران) لەسەر ناپاکییەکەیان سزا نەدراون؟ پرسەکە، پێویستە بیری لێ بکەینەوە! بۆیە پێم وایە، بەڵێ، ئێستەیش کورد بەردەبازن!

ژیڤان بەکر